

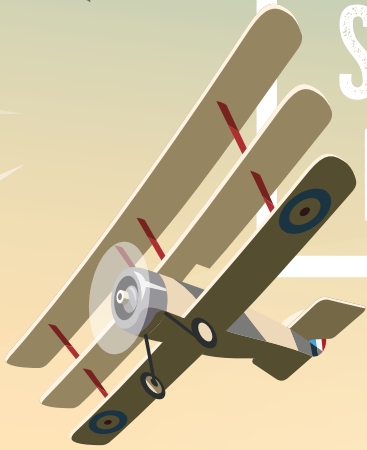


HASSELT
HEEFT
HET.



SMAAK VAN DE OORLOG

SPEEL EN BELEEF



INHOUD

Algemene informatie	2
Eindtermen en doelstellingen	2
Eindtermen.....	2
Doelstellingen	3
Materiaal.....	5
Materialen.....	5
Verloop.....	6
Introductie.....	6
Workshop.....	6
Bijlagen.....	10
Bijlage 1: brief van Marie	11
Bijlage 2: geld	12
Bijlage 3: werkblaadje	14
Bijlage 4: broodkaart, ingangkaart, eenzelvigheidskaart.....	15
Bijlage 5: stappenplan	17
Bijlage 6: verordening	20
Bijlage 7: huwelijksboekje	23
Bijlage 8: andere voedingsmiddelen + verordening.....	29
Bijlage 9: enkele oorlogsfoto's	33

ALGEMENE INFORMATIE

Wat aten de mensen tijdens de Eerste Wereldoorlog? En was dit wel lekker? Je komt het allemaal te weten tijdens deze workshop. Meer nog... je kan het zelf proeven! Want je gaat aan de slag met oorlogsingrediënten. Hiermee bak je echte oorlogswafels.

Doelgroep: 3de graad lager onderwijs (eventueel 4^{de} leerjaar)

Duur: 1,5u – 2u

EINDTERMEN EN DOELSTELLINGEN

EINDTERMEN

WERELDORIËNTATIE

Mens en maatschappij:

4.3 De leerlingen kunnen met een zelf gekozen voorbeeld het nut en het belang aangeven van een collectieve voorziening, waarvoor de overheid zorg draagt.

4.4 De leerlingen kunnen illustreren dat welvaart zowel over de verschillende landen in de wereld als in België ongelijk verdeeld is.

4.15 De leerlingen kunnen illustreren op welke wijze internationale organisaties ernaar streven om het welzijn en/of de vrede in de wereld te bevorderen.

Tijd:

5.7 De leerlingen kennen de grote periodes uit de geschiedenis en ze kunnen duidelijke historische elementen in hun omgeving en belangrijke historische figuren en gebeurtenissen waarmee ze kennis maken, situeren in de juiste tijdsperiode aan de hand van een tijdband.

5.8 De leerlingen kunnen aan de hand van een voorbeeld illustreren dat een actuele toestand, die voor kinderen herkenbaar is, en die door de geschiedenis beïnvloed werd, vroeger anders was en in de loop der tijden evolueert.

5.9 De leerlingen tonen belangstelling voor het verleden, heden en de toekomst, hier en elders.

Techniek:

2.1 De leerlingen kunnen van technische systemen uit hun omgeving zeggen uit welke materialen of grondstoffen ze gemaakt zijn.

2.8 De leerlingen kunnen technische systemen, het technisch proces, hulpmiddelen en keuzen herkennen binnen verschillende toepassingsgebieden van techniek.

2.9 Een probleem, ontstaan vanuit een behoefte, technisch oplossen door verschillende stappen van het technisch proces te doorlopen.

2.12 De leerlingen kunnen keuzen maken bij het gebruiken of realiseren van een technisch systeem, rekening houdend met de behoefte, met de vereisten en met de beschikbare hulpmiddelen.

2.13 De leerlingen kunnen een eenvoudige werktekening of handleiding stap voor stap uitvoeren.

2.15 De leerlingen kunnen technische systemen in verschillende toepassingsgebieden van techniek gebruiken en/of realiseren.

2.16* De leerlingen zijn bereid hygiënisch, nauwkeurig, veilig en zorgzaam te werken.

Brongebruik:

7 De leerlingen kunnen op hun niveau verschillende informatiebronnen raadplegen.

NEDERLANDS

Lezen:

3.4 De leerlingen kunnen (verwerkingsniveau = structureren) de informatie ordenen die voorkomt in voor hen bestemde school- en studieteksten en instructies bij schoolopdrachten.

Taalbeschouwing:

6.1 De leerlingen zijn bereid op hun niveau:

- bewust te reflecteren op taalgebruik en taalsysteem.
- van de verworven inzichten gebruik te maken in hun talig handelen.

6.2 Bij het reflecteren op taalgebruik en taalsysteem tonen de leerlingen interesse in en respect voor de persoon van de ander, en voor de eigen en andermans cultuur.

6.3 De leerlingen kunnen met het oog op doeltreffende communicatie in voor hen relevante en concrete taalgebruikssituaties en op hun niveau bij de eindtermen Nederlands reflecteren op de belangrijkste factoren van een communicatiesituatie: zender, ontvanger, boodschap, bedoeling, situatie.

6.4 Met het oog op doeltreffende communicatie kunnen de leerlingen in hen relevante en concrete taalgebruikssituaties op hun niveau reflecteren op:

- het gebruik van standaardtaal, regionale en sociale taalvariëteiten
- het gebruik van in hun omgeving voorkomende talen

DOELSTELLINGEN

De leerlingen kunnen:

- verwoorden dat de voedselbedeling in Hasselt tijdens de Eerste Wereldoorlog streng gereguleerd werd.
- een primaire bron (een verordening) met betrekking tot de Eerste Wereldoorlog onderzoeken.
- de nieuwe begrippen in verband met de Eerste Wereldoorlog verklaren.
- verwoorden dat men tijdens de Eerste Wereldoorlog door het voedseltekort genoodzaakt werd om vervangproducten te gebruiken.

- aan de van een recept/stappenplan zelf oorlogswafels bakken en de gehanteerde werkwijze verwoorden.
- correct omgaan met weegschalen, zeven, mengkommen en mengspatels om ingrediënten af te wegen en te mengen.
- reflecteren over de uitvoering van het stappenplan.

MATERIAAL

MATERIALEN

Richt een **magazijn** in (een kastje of een tafel), dat gedurende het bronnenonderzoek gebruikt wordt. Hierin worden gestopt:

- gedroogde bonen (in afsluitbare doos)
- bloem (in afsluitbare doos)
- rijst (in afsluitbare doos)
- eenzelligheidskaarten
- huwelijksboekjes
- Broodkaarten
- Fictieve biljetten (noodgeld oorlog)
- Cichorei
- zakken

Wafelijzertafel bevat

- een wafelijzer
- een rooster om wafels af te laten koelen
- Gereedschap om wafels uit ijzers te halen (ovenwanten + gereedschap)

De **Ingrediëntentafel** bevat volgende zaken:

- het stappenplan
- gekookte aardappelen (ongeveer 1/2^{de} kilo per tafel)
- bloem
- suiker
- pakjes vanillesuiker
- een fles olie (bv. zonnebloemolie)
- eieren
- kommen
- stampers
- 1 weegschaal
- lepels
- Keukenrol
- Vodden
- Handdoeken

Op de **leerlingentafels**:

- Brief van Marie in enveloppen
- Leerlingenbundel (verwerkingsbladen en kopie van de verordening)
- Schorten voor elke leerling

VERLOOP

INTRODUCTIE

Bespreek eerst met je leerlingen enkele algemene zaken die ze moeten weten vooraleer ze aan de workshop beginnen.

- Algemene informatie over WOI
 - Wat was de Eerste Wereldoorlog?
 - Wanneer was de Eerste Wereldoorlog? (duid aan op een tijdsbalk)
 - Wie vocht er tegen wie (eenvoudig!)
 - Wanneer was de oorlog?
 - Was er ook oorlog in België?
 - Werd er ook in Hasselt gevochten?
- Hoe verliep de communicatie tijdens WOI? Verordeningen.
 - Wat valt je eraan op? Oud taalgebruik, meerdere talen, ...
 - Wie stelde de affiche op?
 - Voor wie was ze bestemd?
 - Wat is de inhoud?

(Kader het begrip 'verordening' door de link te leggen met de moderne communicatiemiddelen waar wij gebruik van maken)

WORKSHOP

Verloop van de workshop	Aandachtspunten
<p>Introductiefase:</p> <p><i>Verordening Commission for relief</i> "Kijk aandachtig naar de titel en ondertitel van dit document. Welke talen herken je?" (Frans en Engels)</p> <p>"Wat hebben Frankrijk en Engeland te maken met België tijdens de Eerste Wereldoorlog?"</p> <p>"Wie stelde deze affiche op?"</p> <p>"Voor wie is deze bestemd?"</p> <p>"Waarover gaat deze verordening?"</p> <p>"In deze verordening deelt men de inwoners van de stad Hasselt mee hoe de voedselbedeling in de stad precies in zijn werk ging."</p> <p>"Hoe denken jullie dat deze er concreet aan toe ging?" (De leerlingen vertellen wat ze denken) "We zullen dat samen onderzoeken met deze documenten die uit de oorlog zijn overgebleven."</p>	<p>Verzamel de kinderen rond de <i>verordening van de commission for relief</i>. Verduidelijk de structuur van de verordening aan de hand van enkele gericht vragen voordat je de leerlingen zelfstandig aan de slag laat gaan. Op deze manier kunnen ze tijdens het groepswerk gericht naar de nodige informatie zoeken.</p>

→ **Probleemstellingsfase:**

“Hoe verliep de voedselbedeling in Hasselt tijdens de Eerste Wereldoorlog?”

Bronnenonderzoek:

Vertel dat een brief gevonden hebt van een kind uit de oorlog, Marie.

Lees de brief voor.

Verdeel de klas in 4 groepjes (of laat dit aan de leerkracht over). Elk groepje mag aan tafel gaan zitten. Op tafel vinden ze een blad met vragen.

Marie kan niet zomaar eten gaan kopen.

Waar ligt het magazijn?

Wanneer kan Marie samen met haar familie in het magazijn terecht?

Waarvoor kan Marie in het magazijn aankloppen?

Los de vragen op het blad op aan de hand van de verordening die we net gezien hebben.

Aan de hand van de verkregen gegevens proberen de leerlingen de opdrachten uit te voeren.

Bespreking van het bronnenonderzoek:

“We brachten allemaal een bezoek aan het magazijn. Wat brachten jullie mee?”

“Wat moest jij aankopen om brood te verkrijgen?”

Sommige gezinnen bakten zelf hun brood. Hoeveel meel kon een gezin van 5 krijgen (bestudeer nog even de affiche)

Sta ook even stil bij de oude munteenheid.

De leerkracht gaat dieper in op de antwoorden die de leerlingen tijdens het groepswerk gaven. Op deze manier wordt de praktische organisatie van de voedselbedelingen tijdens de Eerste Wereldoorlog verduidelijkt.

“Hoe verliep de voedselbedeling tijdens de Eerste Wereldoorlog precies in Hasselt?”

“Wat wilde Marieke nog graag doen?” (Wafels bakken)

“Wat had ze hiervoor nodig?” (bloem)

“Hebben jullie dit voor hun kunnen kopen?” (Neen)

Stel samen met de leerlingen een duidelijke onderzoeksvraag op. Op deze manier worden de leerlingen gemotiveerd om met de primaire bron aan de slag te gaan.

Speel zoveel mogelijk in op het inlevingsvermogen van de leerlingen. Laat hen actief aan de slag gaan en ervaren hoe de voedselbedeling precies in zijn werk ging.

Duid de verschillende onderdelen van de ruimte nog even aan voor de leerlingen: magazijn, ingrediëntentafel, wafelijzertafel, ...

Afhankelijk van hoeveel tijd je hebt, kan je de leerlingen individueel of klassikaal de opdrachten laten oplossen. Laat wel alle groepjes in het magazijn aankopen gaan doen.

Aardappelen:

“Aardappelen waren in Hasselt, in tegenstelling tot bloem, veel eenvoudiger te verkrijgen. Zij vormden dan ook het ideale vervangproduct voor bloem.”

“Niet enkel tijdens het bereiden van wafels, maar ook tijdens het bereiden van pannenkoeken en brood maakte men gebruik van aardappelen.”

Laat de leerlingen hun zelfgebakken wafels proeven.

Wanneer er daarna nog tijd over is, kan je nog even wat andere vervangproducten bespreken (optioneel)

Rijst:

“Ook de rijst die van Amerika afkomstig was, werd tijdens de Eerste Wereldoorlog gretig gebruikt.”

Cichorei:

“De koffiebonen die voorheen uit de kolonies aangevoerd werden, dienden vervangen te worden. Gelukkig wist men vanuit voorgaande periodes vol honger dat de wortels van een plant die erg op witlof lijkt dezelfde smaak produceren.” De leerkracht toont een afbeelding van cichorei.

“Deze wortels kregen ook wel de naam cichorei of suikerijwortels.”

“Helaas steeg door de grote vraag tijdens de oorlog ook de prijs van dit ingrediënt.”

Slot:

Tot slot kan je samen met de leerlingen nog even reflecteren over hun bezoek en de dingen die ze samen bijleerden. Je kan ook ingaan op het smaakverschil dat tussen de oorlogswafels en gewone wafels merkbaar is.

BIJLAGEN

Bijlage 1: brief van Marie

Bijlage 2: geld

Bijlage 3: werkblaadje voor de leerlingen

Bijlage 4: eenzelvigeidskaart, ingangkaart, broodkaart

Bijlage 5: stappenplan

Bijlage 6: verordening

Bijlage 7: huwelijksboekje

Bijlage 8: andere oorlogsingrediënten + verordening

10 januari 1915

Hallo allemaal,

Mijn naam is Marie.

Samen met mijn mama en papa woon ik in de Batterijstraat te Hasselt. Door de oorlog hebben we vaak niet genoeg om te eten.

Het Hulp- en Voedingscomité helpt. Zij geven ons de kans om tegen een kleine vergoeding een aantal voedingsmiddelen aan te kopen. Om gebruik te maken van deze voordelen moet mijn familie zich aan een aantal afspraken houden.

Helpen jullie mijn familie met het kopen van de benodigdheden die we uit het magazijn nodig hebben?

Héél erg bedankt!

Groetjes,

Marie







Help Marie en haar gezin tijdens het aankopen van de benodigdheden die ze uit het magazijn nodig hebben. Doe dit door de volgende vragen en opdrachten stap voor stap op te lossen.

De mama van Marie bakt zelf geen brood. Wat koopt het gezin van Marie best in het magazijn om nadien toch brood te krijgen?

Wat moet Marie meenemen om een broodkaart te kopen?

1. _____

2. _____

Verzamel de materialen die je hiervoor nodig hebt.

Ga vervolgens naar het magazijn. Koop hier de nodige broodkaarten.

Koop 500g bonen voor het gezin van Marie. Hoeveel moet je betalen?

Welke andere voedingsmiddelen kan Marie tegen een schappelijke prijs aankopen?

1. _____

2. _____

3. _____

Marie wil ook nog graag enkele wafels bakken. Kan zij, nu ze al een broodkaart gekocht heeft, ook nog meel kopen?



STAD HASSELT

EENZELVIGHEIDSKAART

VILLE DE HASSELT

CARTE D'IDENTITÉ

De Burgemeester der Stad Hasselt bevestigt dat bijgaande fotografie die is
Le Bourgmestre de la Ville de Hasselt certifie que la photographie ci-contre est

van M



Naam
Nom

Voornamen
Prénoms

Datum van geboorte
Date de naissance

Geboorteplaats
Lieu de naissance

Nationaliteit
Nationalité

Beroep
Profession

Adres
Adresse

Jans Eddy Iren Peter Jozef

Henriette

26 Februari 1890

Tonharen

Belgische

huishoudster

Demerstraat 26

Handteeken van den belanghebbende,
Signature de l'intéressé,

Henriette Hays

Ik verklaar dat drager dezer wegens onteerend gedrag of misdaad niet gestraft werd en dat er
Je déclare que le porteur de la présente n'a pas été puni pour inconduite ou crime déshonorant
ook verders niets laakbaars over hem bekend is.
et qu'on ne connaît en outre rien de répréhensible à sa charge.

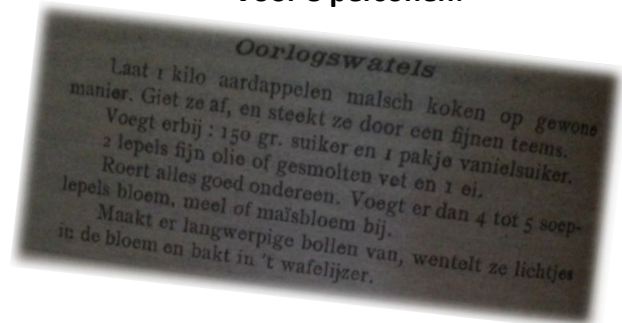
HASSELT, den (le) 16-2-1915

DE BURGEMEESTER, (Le Bourgmestre)

J. D. Jans

Stappenplan: 'het bakken van oorlogswafels.'

Voor 8 personen:



Welke ingrediënten heb je nodig voor 4 personen?

..... kilo aardappelen

75 gram.....

.....vanillesuiker

1 ei

1 eetlepel

..... bloem, meel of maïsbloem

Stap 1: Duw de aardappelen door de zeef.



Stap 2: Voeg 75 gram suiker toe.



Stap 3: Voeg een half pakje vanillesuiker toe.

Stap 4: Giet één lepel fijne olie in de kom.



Stap 5: Voeg 1 ei toe.

Stap 6: Voeg 2 tot 3 eetlepels bloem, meel of maïsbloem toe aan het mengsel.

De smaak van de oorlog
Het Stadsmus





Stap 7: Roer alles goed door elkaar.

Stap 8: Maak langwerpige bollen van het deeg. Wentel ze in bloem.



Stap 9: Bak de wafels met behulp van het wafelijzer.

Proeven maar!

THE COMMISSION FOR RELIEF in Belgium

Comité National de Secours & d'Alimentation

onder de hooge bescherming hunner Excellenties de

Gezanten van Spanje en van de Vereenigde Staten van Amerika

AAN DE INWONERS DER STAD HASSELT,

De gemeentelijke Commissie ter bevoorrading der stad Hasselt heeft de eer bekend te maken:

I. Dat hier ter stede een gemeentelijk magazijn ingericht is geworden, waar de eetwaren der « Commission for Relief in Belgium » — namelijk meel — zullen verkocht worden.

Dit magazijn is gevestigd in de Stadszaal, Groenplaats, alhier, en zal op Maandag 11 Januari 1915, om 8 uren 's morgens geopend worden.

II. Ieder huisgezin wonende op het grondgebied Hasselt, heeft het recht zich deze eetwaren aan te schaffen.

De hoeveelheid meel waarover een huisgezin beschikken kan, is berekend op voet van 250 gram hoogstens per dag en per kop.

III. Om den verkoop te vergemakkelijken, heeft de Noodcommissie de stad verdeeld in vier stedelijke en twee landelijke sectoren. De inwoners van iederen sector zijn gehouden zich aan te bieden in het stedelijk magazijn op den hieronder bepaalden dag:

STEDELIJKE SECTORS:

A. — 's Maandags:

Voor de inwoners der Batterijstraat, Beerenstraat, Begijnhof, Boontententstraat, Boomgaardstraat, Botermarkt, Demerstraat, Fruitmarkt, Groot Capucienstraat, Groot Markt, Hoogstraat, Hovenstraat, Kiekenmarkt, Kollsteeg, Kortstraat, Maestrichtstraat, Melckstraat, Noordlaan, Paarsblenor, Persoonstraat, Raamstraat, Spoorwegstraat, Vaarstraat, Vischmarkt, Wapenplaats, Witte Nonnenstraat, Zuivelmarkt.

B. — 's Woensdags:

Voor de inwoners der Bampslaan, Boomkensstraat, Brandelsteeg, Curingersteenweg, Fonteinstraat, Gaarveldstraat, Geracetsstraat, Goetsblootstraat, Groot Broomstraat, Kleine Broomstraat, Leopoldsplaats, Oude Statie, Oude Varkensmarkt, Passerelle, Ridderstraat, Kleine Ridderstraat, Runxtersteenweg, Saeristijsteeg, Schoolstraat, Spoorwegstraat, Tramstraat, Wagenstraat, Woutersstraat.

E. — 's Dinsdags:

Voor de inwoners der buurtwijken gelegen ten Westen van den Kempischensteenweg, de stad en den Sint-Truidersteenweg en die niet begrepen zijn in de hierboven aangeduide sectoren.

C. — 's Donderdags:

Voor de inwoners der Alderstraat, Cellebroederstraat, Dieterschestrade, Dokter Willemsstraat, Dorpstraat, Gasthuisstraat, Groenplaats, Havermarkt, Isabellestraat, Kapelstraat, Kapelmolen, Kattegatsstraat, Kom des Kanaals, Lazarijstraat, Lombardstraat, Maegdenries, Manteliusstraat, Melkvoetsteeg, Minnebroedersstraat, O.-L. Vrouwsteeg, Oude Broekmolenstraat, Porcestraat, Schiervellaan, Schrijverkerstraat, Thonissenlaan, Walpstraat, Weyerstraat, Zwanensteeg.

D. — 's Zaterdags:

Voor de inwoners der Bloemenstraat, Beekstraat, Casterstraat, Grachtstraat, Groenstraat, Groot steeg, Gullauslaan, Kleine Capucienstraat, Kleine steeg, Luikersteenweg (tot den Izerweg), Maestrichtsteenweg (tot de herberg « Het Lam »), Muggesteeg, Nieuwstraat, Planke Weide, Stadsomvaart, St-Truidersteenweg (tot de stokerij van M. Hayen), Windmolenstraat.

LANDELIJKE SECTORS:

F. — 's Vrijdags:

Voor de inwoners der buurtwijken gelegen ten Oosten van den Kempischensteenweg, de stad en den Sint-Truidersteenweg en die niet begrepen zijn in de hierboven aangeduide sectoren.

Het stedelijk magazijn is open op de werkdagen van 's morgens 8 u. tot middag, en van 2 tot 4 namiddag.

Iedere koper is gehouden zijnen voorraad voor eene week aan te koopen, daar het hem niet veroorloofd is zich aan te bieden op eenen anderen dag dan dien welke hierboven bepaald is.

IV. De koper moet voorzien zijn van de EENZELVIGHEIDSKAART, of van het HUWELIJKSBOEKJE van het hoofd des huisgezins, waarvan hij deel maakt, of dat hij vertegenwoordigt.

V. De verkoop geschiedt enkel MITS GEREED EN GEPAST GELD.

VI. Voor de gezinnen welke hun brood niet zelve bakken, zal de gemeentelijke Commissie broodkaarten verkoopen.

De inwoners zullen dus ofwel meel, ofwel broodkaarten kunnen bekomen, doch niet tegelijkertijd meel en broodkaarten. Elke broodkaart zal verkocht worden aan fr. 0.50 en een brood vertegenwoordigen waarvan het gewicht zal vastgesteld worden door de gemeentelijke Commissie, volgens de hoedanigheid van het meel aan de bakkers verschaft. Dit gewicht zal in geen geval minder mogen zijn dan 1 kilo 520.

Tegen deze broodkaart zal de inwoner bij de bakkers, wier namen in het verkooplokaal zullen aangeplakt worden, zich een brood kunnen verschaffen. Het noodige meel om het brood te bakken dat tegen broodkaarten der Commissie moet geleverd worden, zal door het stedelijk magazijn rechtstreeks aan de bakkers verschaft worden.

VII. De verkrijgbare artikelen, alsmede de prijzen, zullen wekelijks aangeplakt worden aan den ingang van het stads-magazijn.

Van 11 tot 17 Januari 1915 zullen te verkrijgen zijn:

BLOEM	aan fr.	0,40	den kilo.
BOONEN	=	0,65	=
RIJST	=	0,55	=

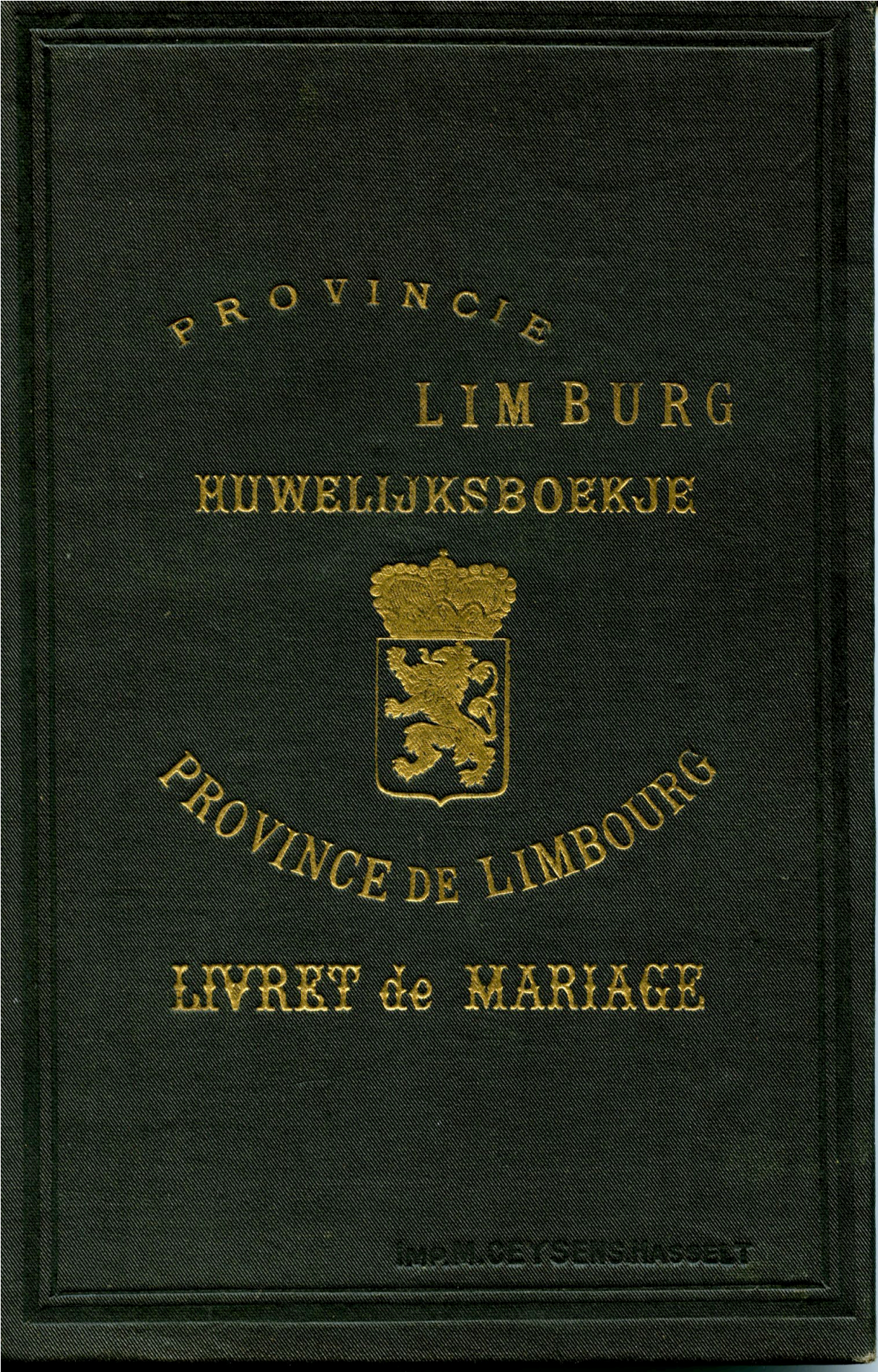
VIII. De koopers zijn gehouden de noodige zakken of omhulsels mede te brengen om de gekochte waren in te doen.

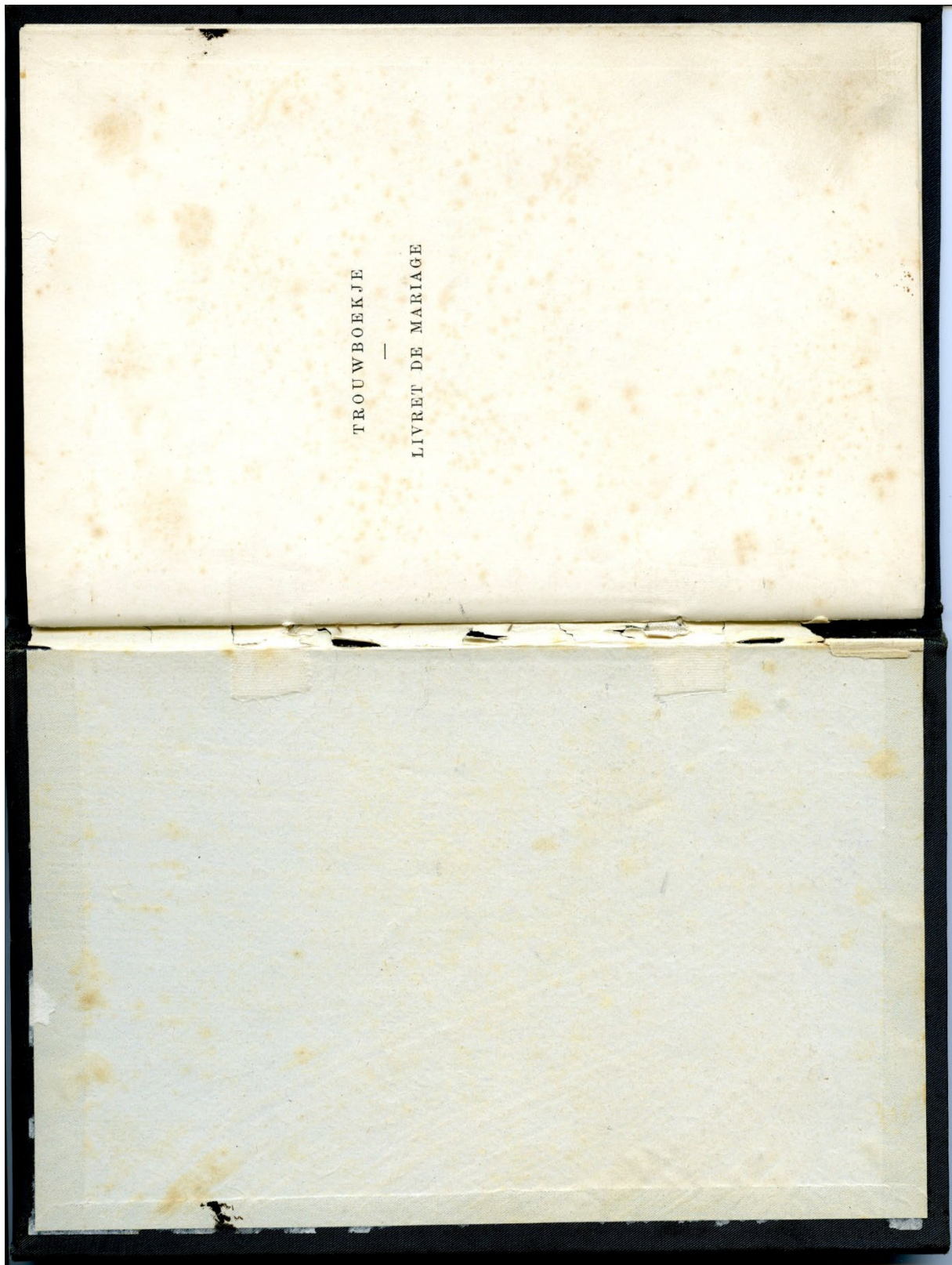
IX. Voor alle reclamatiën wende men zich tot den Secretaris der Noodcommissie M. Geraets, advocaat, 35 Kapelstr., T.S.

VOOR DE GEMEENTELIJKE NOODCOMMISSIE:

De Secretaris: M. GERAETS. De Voorzitter: J. ROELANTS. De Schatbewaarder: L. DOUCHAR.

De Leden: P. BELLEFROID; E. BRAUNS; G. REQUILÉ; G. VAN HÉE.





TROUWBOEKJE

—

LIVRET DE MARIAGE

Provincie Limburg.

GEMEENTE Hasselt



BURGERLIJKE STAND. N. 1111.

ÉTAT CIVIL. MARIAGES.

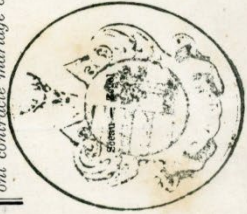
Boekje afgeleverd in uitvoering van art. 16 der Grondwet.

Livret délivré en exécution de l'art. 16 de la Constitution.

Wij ondergeteekende, Ambtenaar van den Burgerlijken stand, betuigen dat
Nous soussigné, Officier de l'Etat civil, certifions que

Joannes Verrius Ferdinandus Vissers,
ghewest te Hasselt en aldaar geboren den
20 februari 1861, zoon van Joannes Verrius
Joseph en van Maria Elisabeth Suijters,
br
Maria Hubertina Buyse, ghewest
te Hasselt en aldaar geboren den 22 juli
1870; dochter van Joannes Bidoans en van
Anna Maria Josephina Van Leuw;

heden voor ons hebben huwelijk aangegaan, ten gemeentehuize
ont contracté mariage cejourd'hui devant nous, à la maison communale



den 3 December 1904

te

BERICHT

Dit boekje behoort voorgesteld te worden door het hoofd des huisgezins bij elke verklaring van geboorte, sterfte en verandering van woning.

AVIS

Ce livret doit être présenté par le chef de famille à chaque déclaration de naissance, de décès, de changement d'habitation ou de domicile.

N° 5488.

INSCHRIJVING op de bevolkingsregisters.	INSCRIPTION aux registres de population.
Boek: Bladzijde:	Volume: Folio:
STRAAT EN NUMMER, RUE ET NUMÉRO.	DAGTEKENING DER VERKLARING, DATE DE LA DÉCLARATION.
Veranderingen. — <i>Mutations.</i>	
<p><i>Matrimonium contraxerunt in l. l. par. d. 16. 9</i> <i>Fransiscus Lissert & Hubertus Cuya</i> <i>conjuges et habes. Horacio Steward</i> <i>et Huberto Detert.</i> <i>in parochia Hoorst, an 3 Dec. 1904</i> <i>N. H. Raaijck</i> <i>J.P.</i></p>	

Verordnung,

betreffend
die Beschlagnahme und Verwertung
der Zichorienwurzeln.

Artikel 1.
Die im Bereich des Generalgouvernements aus der Ernte 1917/1918 gewonnenen Zichorienwurzeln, einschliesslich derjenigen, welche zur Zichorien-Gemüsterzeugung gedient haben, werden hiermit beschlagnahmt.

Artikel 2.
An den beschlagnahmten Wurzeln dürfen weder Veränderungen vorgenommen, noch darf durch Verfeinerung oder Vertrag über sie verfügt werden. Derartige Vereinbarungen oder Verträge sind nichtig.
Das Verfügen oder Verleihen der Wurzeln ist verboten. Ausnahmen vom Verbot des Verfügens kann der Verwaltungschef bei dem Generalgouverneur in Belgien auf Antrag zulassen.

Artikel 3.
Die Verwertung der Zichorienwurzeln wird der Zichorien-Abteilung der Zentral-Einkaufsgesellschaft für Belgien m. b. H. in Brüssel übertragen.

Artikel 4.
Jeder Besitzer von Zichorienwurzeln ist verpflichtet, seine Vorräte an die Zichorien-Abteilung der Zentral-Einkaufsgesellschaft oder die von ihr beauftragten Personen, die sich hierüber auszuweisen haben, gegen Barzahlung zu liefern. Der Verkauf an andere Personen ist verboten.

Wer Zichorienwurzeln verkauft, ist verpflichtet, sich über die Zulassung der Käufer zu vergewissern und die Vorlage des vorschriftsmässigen Ausweises (Absatz 1) zu fordern.

Wird die Abgabe der Zichorienwurzeln an die von der Zichorien-Abteilung der Zentral-Einkaufsgesellschaft beauftragten Personen verweigert, so kann der Kreisbefehl auf Antrag der Zentral-Einkaufsgesellschaft anordnen, dass die Vorräte zu einem hinter dem in Artikel 5 vorgesehenen Ueberrahmepreis um 20 vom Hundert zurückbleibenden Preise, möglichenfalls unter Zuziehung militärischer Hilfe, enteignet werden.

Artikel 5.
Der Kaufpreis der getroffenen Zichorienwurzeln richtet sich je nach ihrer Güte und Verwendbarkeit. Er wird von der Zichorien-Abteilung der Zentral-Einkaufsgesellschaft festgestellt, dass für 100 kg beste getroffene Zichorienwurzeln frei Abgangstation höchstens 30 Fr. berechnet werden dürfen. Der Preis wird in bar gezahlt.

Artikel 6.
Die Beförderung der Zichorienwurzeln innerhalb Belgiens mit der Bahn, im Schiff oder durch Achse erfolgt nur auf Grund der von der Zichorien-Abteilung der Zentral-Einkaufsgesellschaft ausgestellten, von dem Verwaltungschef bei dem Generalgouverneur abgestempelten Frachtbriefe, Kommissenote oder für den Transport mit der Achse bestimmten Freigabebescheide.

Artikel 7.
Die Artikel 1-6 finden auf alle Zichorienwurzeln früherer Ernte gleichfalls Anwendung.

Artikel 8.
Zu widerhandlungen gegen die Artikel 2, 3, 4, 5 und 6 werden mit Gefängnis bis zu 3 Jahren oder mit Geldstrafe bis zu 20 000 Mark bestraft. Auch kann auf Geldstrafe neben einer Freiheitsstrafe erkannt werden. Ausserdem kann auf Einziehung der den Gegenstand der Zuwiderhandlung bildenden Ware erkannt werden.

Zuständig sind die deutschen Militärgerichte und Militärbefehlshaber.

Artikel 9.
Mit der Ausführung der Verordnung wird der Verwaltungschef bei dem Generalgouverneur beauftragt.

Artikel 10.
Die Verordnung, betr. die Beschlagnahme und Verwertung der Zichorienwurzeln, vom 11. Juli 1916 (G. u. V. Bl. S. 2107, 2107, 2383) tritt ausser Kraft.

Brüssel, den 16. Juni 1917.

Stabst. — Nr. 1008.

Der Generalgouverneur in Belgien,
Freiherr von FALKENHAUSEN,
Generaloberst.
c. c. VI 3706.

Verordening

betreffende
de inbeslagneming en benutting
van suikerjwortels (cichorei).

Artikel 1.
De suikerjwortels uit den oogst van 1917/1918, binnen het gebied van het Generalgouvernement gewonnen, met inbegrip van die welke voor de wilsoeffent hebben gediend, zijn hierbij in beslag genomen.

Artikel 2.
Het is verboden aan de in beslag genomen wortels wijzigingen toe te brengen of er bij overeenkomst of verdrag over te beschikken. Dergelijke overeenkomsten of verdragen zijn ongeldig.

Het vervoeren of branden van de wortels is verboden. Het Hoofd van het burgerlijk bestuur (Verwaltungschef) bij den Generalgouverneur in België kan, op aanvraag, uitzonderingen toelaten op het verbod, suikerjwortels te vervoeren.

Artikel 3.
De Suikerjafdeling (Zichorienafdeling) van de « Zentral-Einkaufsgesellschaft für Belgien m. b. H. » te Brussel is belast met de benutting der suikerjwortels.

Artikel 4.
Elke houder van suikerjwortels is verplicht, zijn vorraden tegen gereed geld af te leveren aan de Suikerjafdeling van de « Zentral-Einkaufsgesellschaft », of aan de door haar aangeduide personen, die dan hun hoedanigheid van lasthebbers moeten bewijzen. De verkoop aan andere personen is verboden.

Wie suikerjwortels verkoopt is verplicht, zich te vergewissen dat de koper de noodige volmacht heeft, en zich het voorgeschreven bewijs (1) lid 1 te doen overleggen.

Werd de levering van de suikerjwortels aan de lasthebbers van de Suikerjafdeling van de « Zentral-Einkaufsgesellschaft » geweigerd, zoo kan de « Kreisbefehl » op voorstel van de « Z. E. G. » bevelen, dat de vorraden onteigend worden tegen een prijs die 20 % minder bedraagt dan de onder artikel 5 voorziene koopprijs; desnoods wordt daarbij de tussenkomst van de gewapende macht ingeroepen.

Artikel 5.
De koopprijs van de gedroogde suikerjwortels hangt af van hun hoedanigheid en bruikbaarheid. De Suikerjafdeling van de « Z. E. G. » stelt den prijs vast en wel in dien voege dat voor 100 kgr. beste gedroogde suikerjwortels, ter verbruiksklasse geleverd, ten hoogste 30 frank mogen worden berekend. De bestelling geschiedt met gereed geld.

Het vervoer van de suikerjwortels binnen België per spoorweg, per schip of per as is alleen toegelaten op grond van een vrachtbrief, van een kommissenote of van een geldebrief voor het vervoer per as, afgeleverd door de Suikerjafdeling der « Zentral-Einkaufsgesellschaft » en voorzien van den stempel van het Hoofd van het burgerlijk bestuur bij den Generalgouverneur.

Artikel 7.
Artikelen 1-6 zijn ook toepasselijk op al de suikerjwortels uit vroegere oogstjaren.

Artikel 8.
Overtredingen van artikelen 2, 3, 4, 5 en 6 worden met ten hoogste 3 jaar gevangenis of met ten hoogste 20 000 mark boete gestraft. Ook kunnen boete en gevangenisstraf tegelijk worden uitgesproken. Bovendien kan de verbeurdverklaring van de waar, die het voorwerp van de overtreding uitmaakt, uitgesproken worden.

De Duitse krijgsveldbanken en krijgsoverhebbers zijn tot oordeelvellen bevoegd.

Artikel 9.
Het Hoofd van het burgerlijk bestuur bij den Generalgouverneur is belast met de uitvoering van deze Verordening.

Artikel 10.
De Verordening van 11. Juli 1916 betreffende de inbeslagneming en benutting van suikerjwortels (cichorei) (Wet- en Verordeningblad, M. 2107, 2383) houdt op van kracht te zijn.

Brussel, den 16. Juni 1917.

Der Generalgouverneur in Belgien,
Freiherr von FALKENHAUSEN,
Generaloberst.

Arrêté

concernant
la saisie et l'utilisation des racines
et cossètes de chicorée.

Article 1^{er}.
Toutes les racines de chicorée de la récolte de 1917/18 qui se trouvent dans le territoire du Gouvernement général, y compris celles qui ont servi à la culture maraichère des chicorées, sont saisies en vertu du présent arrêté.

Article 2.
Les racines saisies ne peuvent subir aucune modification; il est défendu d'en disposer par convention ou par contrat. De telles conventions ou de tels contrats sont nuls et non avenue.

Il est interdit de faire servir les racines à l'alimentation du bétail ou de les brûler. Le Chef de l'Administration civile (Verwaltungschef) près le Gouverneur général en Belgique peut, sur demande, autoriser des exceptions à l'interdiction de donner des racines en nourriture au bétail.

Article 3.
Le soin d'utiliser les racines de chicorée est confié à la Section de la chicorée (Zichorienabteilung) de la « Zentral-Einkaufsgesellschaft für Belgien m. b. H. », à Bruxelles.

Article 4.
Tout détenteur de racines de chicorée est tenu de livrer son stock, moyennant paiement au comptant, à la Section de la chicorée de la « Zentral-Einkaufsgesellschaft » ou aux personnes désignées par elle et qui doivent prouver leur qualité de mandataires. Il est défendu de vendre à d'autres acheteurs.

Quiconque vend des racines de chicorée est tenu de s'assurer si l'acheteur est autorisé à acheter et de se faire montrer la pièce justificative prescrite (1^{er} alinéa).

Si le détenteur refuse de céder ses racines de chicorée aux mandataires de la Section de la chicorée de la « Zentral-Einkaufsgesellschaft », le Chef d'arrondissement (Kreisbefehl) pourra, à la requête de ladite « Zentral-Einkaufsgesellschaft », ordonner que le stock, en question soit exproprié, au besoin en ayant recours à la force armée, à un prix inférieur de 20 % au prix d'achat établi par l'article 3.

Article 5.
Le prix d'achat des cossètes de chicorée séchées dépend de leur qualité et de leur rendement pressé. Ce prix est déterminé par la Section de la chicorée de la « Zentral-Einkaufsgesellschaft » en tenant compte que 100 kg. de cossètes séchées de la meilleure qualité, livrées en gare de départ, peuvent être payés 30 francs au plus. Le prix sera payé comptant.

Article 6.
Le transport des racines et cossètes de chicorée en Belgique, par chemin de fer, bateau ou voiture, n'est autorisé qu'en vertu soit d'une lettre de voiture, soit d'un commissionnement, soit d'un permis de transport par voiture, délivré par la Section de la chicorée de la « Zentral-Einkaufsgesellschaft » et revêtu du timbre du Chef de l'Administration civile près le Gouverneur général.

Article 7.
Les articles 1^{er} à 6 sont aussi applicables à toutes les racines et cossètes de chicorée provenant de récoltes antérieures.

Article 8.
Les infractions aux articles 2, 3, 4, 5 et 6 seront punies d'un emprisonnement de 3 ans au plus ou d'une amende pouvant atteindre 20 000 francs. L'amende pourra aussi être réunie à la peine d'emprisonnement. En outre, on pourra prononcer la confiscation de la marchandise qui aura formé l'objet de l'infraction.

Les tribunaux et commandants militaires allemands sont compétents pour juger lesdites infractions.

Article 9.
Le Chef de l'Administration civile près le Gouverneur général est chargé de l'exécution du présent arrêté.

Article 10.
L'arrêté du 11 juillet 1916, concernant la saisie et l'utilisation des racines et cossètes de chicorée (Bull. off. des l. et arr. p. 2467, 2467, 2583) est abrogé.

Bruxelles, le 16 juin 1917.

Der Generalgouverneur in Belgien,
Freiherr von FALKENHAUSEN,
Generaloberst.



Aardappelen



Chicorei



Rijst

BIJLAGE 9: ENKELE OORLOGSFOTO'S





Soepbedeling



De Amerikanen gaven zakken met bloem aan de Hasseltse inwoners



Wimmertingen: bedeling van bloem.



Wimmertingse kinderen bedanken de Amerikanen voor hun hulp.